

„Bojovali za nás, my se staráme o ně!“

VETERÁN

2/2014

Zpravodaj projektu ČsOL Péče o válečné veterány

Na Hradčanském náměstí v Praze u sochy T. G. Masaryka se 14. března 2014 uskutečnila vzpomínková akce u příležitosti 75. výročí okupace Československa nacistickým Německem.

Pietní vzpomínky, kterou již třetím rokem organizuje Československá obec legionářská, se tentokrát zúčastnil předseda Senátu Parlamentu ČR Milan Štěch, velvyslanec Slovenské republiky v ČR Peter Weiss, zástupci ČsOL, představitelé Ministerstva obrany ČR, Konfederace politických vězňů, druhováleční veteráni v doprovodu pracovníků projektu Péče o válečné veterány a mnozí občané Prahy i náhodní turisté. K soše T. G. Masaryka účastníci vzpomínkové akce položili věnce a květiny. Za Československou obce legionářskou tak učinil její první místopředseda br. Jindřich Sitta.

S úvodním projevem vystoupil Milan Štěch, který poděkoval organizátorům, zejména pak Československé obci legionářské, za konání tohoto setkání. K přítomným promluvil první místopředseda ČsOL br. Jindřich Sitta. Ve svém projevu mimo jiné uvedl: „V letošním roce si

připomeneme sté výročí dobovačné agrese Rakousko-Uherska vůči Srbsku, které mělo za následek propuknutí první světové války. S hrdostí pamatujeme na to, že v této válce Češi a Slováci zúročili svou národní vyspělost a doma i v zahraničí bojovali za osamostatnění své vlasti na habsburském soustátí. Za pouhé čtyři roky oslavíme vítězství Masaryka a československých legií. Naše moderní státnost tu bude sto let. Sto let nadějných i krutých tak, jaké bylo celé 20. století. Ano, za ony čtyři roky oslavíme stoleté výročí republiky, leč s trpkým vědomím, čím si její občané pro její uhájení do dnešních časů museli projít. To je i důvod, proč se dnes setkáváme. Připomínáme si počátek jedné z velkých zkoušek Čechů a Slováků, kterou byli v takřka stoletých dějinách republiky nuceni podstoupit. Mnichovská dohoda z října 1938 znamenala definitivní konec

křehké evropské stability a nesmírnou národní tragédií. Jejím důsledkem byl 15. březen 1939 – den, kdy vpadla německá armáda do zbytku naší zkoušené vlasti. Byl to jeden jediný sychravý den, po němž následovaly roky protektorátní hrůzy a válečných běsů, díky nimž bylo Evropě i celému světu připomenuto, jak hluboce se nevyplácí zlu ustupovat a poskytovat mu čas k nabírání sil. Ani 15. březen nebyl pro demokratické státy Evropy dostatečným argumentem pro zahájení akce proti Hitlerovi. Byl ale dostatečným důvodem pro to, aby se ještě téhož dne v Čechách i na Moravě sešli nejlepší synové a dcery národa a společně začali organizovat domácí odboj. Byť vznik války datujeme až k prvnímu září 1939, pro ně již tehdy bylo nacistické Německo nesmířitelným nepřítelem. Z vlasti po vzoru prvo-válečných legionářů odcházeli tisíce

mužů, kteří utvořili zahraniční vojsko. A mnozí z domácích i zahraničních bojovníků se vítězství, které zdaleka nebylo samozřejmé, nedožilo. Na oltář vlasti byly dány statisíce obětí umučených a popravených, statisíce vězněných, kteří často umírali se zdravím podloměným z koncentráků nedlouho po válce. Patnáctý březen je mementem, které nám klade na paměť, že mír není věčný a svobodě předchází oběť. Nechceme-li selhat a obrátit vnaivec utrpení, kterým prošly za naši dnešní svobodu předchozí generace, jsme povinni nejen střežit odkaz hrdinů, ale sami být připraveni hájit demokracii a svobodu. Vychovávejme náš národ k hrdosti a hrdinství – tak jej nejlépe připravíme na sebetěžší zkoušky. Čest památce Čechů a Slováků, kteří se nesmířili s nesvobodou!“

Ladislav Lenk, foto: autor

Válečný hrdina, dělostřelec, oslavil devadesátiny

V bojích na Dukle, tehdy dvacetiletý Vasil Olah, zlikvidoval dělem ráže 153 milimetrů dva útočící německé tanky. Jako nadporučík velel v těchto těžkých bojích čtyřem dělům. „Viděl jsem německé tanky, jak se ženou v bojové sestavě na naši pěchotu,“ vzpomíná dnes Vasil Olah. „Náš střelec vypálil, ale minul. Skočil jsem za dělo, díval jsem se průzorem v hlavní a křičel, ať mi nosí náboje. Vystřelil jsem na první tank. Ten vyletěl do vzduchu. Pak jsem zničil ještě jeden...“ Npor. Vasil Ladislav Olah je válečným veteránem 2. světové války coby příslušník 1. čs. armádního sboru od 13. 11. 1944 do 5. 5. 1945. S armádním sborem postupoval až do Holešova, kde jeho frontová anabáze skončila. Poté ještě působil jako instruktor přípravy důstojníků dělostřelectva v Čáslavi, Žilině a v Košicích. Je nositelem řady vyznamenání: Čs. medaile za chrabrost, Za vítězství nad Německem ve Velké vlastenecké válce, Za osobní statečnost před nepřítelem, Za chrabrost a dalších ocenění Kanady, ČsOL, ČSBS. V roce 1949 odešel ilegálně do Kanady, odkud se do vlasti vrátil v roce 1990. Je velkým vlastencem a jedním z nejaktivnějších druhoválečných veteránů v Libereckém kraji.

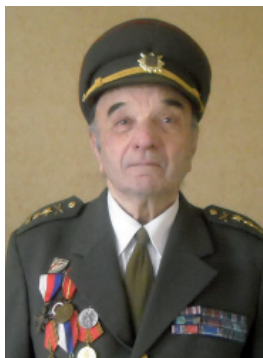
Připravil: Ladislav Lenk na základě podkladů Josefa Bujňáka

Stále je optimisticky naladěný a veselý myslí

Dne 4. února 2014 se dožil válečný veterán Josef Diblík devadesátilet. Toho dne ho navštívili v jeho bydlišti v Novém Jičíně gratulanti se srdečným přáním a drobnými dárky. V zastoupení ředitele KVV Ostrava předali dar kpt. Petr Malý, starosta Nového Jičína Jaroslav Dvořák, jménem jednoty ČsOL Nový Jičín její předseda Rostislav Stehlík, předseda OV ČSBS Josef Kubový a květiny předal terénní pracovník projektu POVV Petr Radina. Příjemného posezení se zúčastnila také dcera pana Diblíka, která se o otce výlučně stará. S obdivem jsme konstatovali, že přes svůj věk a zdravotní problémy je optimisticky naladěný a veselý myslí. V živém rozhovoru zavzpomínal jubilant na činnost v partyzánském hnutí v pyrenejské oblasti Francie i na konec války, který prožil jako příslušník čs. oddílu britské armády. S předsedou jednoty ČsOL R. Stehlíkem zavzpomínali na společnou činnost v jednotě, kde je J. Diblík dlouhodobým členem výboru. Pokročilá doba stanovila i konec milého posezení v rodinném domku jubilanta. Při rozloučení jsme mu popřáli dostatek síly k překonávání životních překážek a udržení zdraví.

Připravil: Ing. Petr Radina, terénní pracovník projektu POVV

Na výstavě našel tátovo jméno...

Jedním z prvních návštěvníků výstavy „1. světové válka ERSTE WELTKRIEG“ ve frýdlantském muzeu byl i druhoválečný veterán Alexander Hron z Frýdlantu jako jeden ze sedmatřiceti válečných veteránů, kteří ještě dnes žijí v Libereckém kraji. Letos oslaví své devadesáté narozeniny. „Nejvíc mne překvapilo, že na jednom panelu jsem našel mezi patnácti legionáři i jméno mého otce, který bojoval u Zborova, kde byl zraněn. Já bojoval na Dukle se Svobodovou armádou a došel jsem s ní až do Prahy,“ řekl nám po vernisáži výstavy. Dodejme, že otec Hrona sloužil jako desátník ve střeleckém pluku J. Husi jako střelec. Byl zajat Němci, když bojoval za cara, uprchl, poté bojoval v České družině v Kamene Podolsku a u Zborova. Pak zůstal na Volyni.

Připravil: Josef Bujňák, krajský koordinátor projektu POVV v Libereckém kraji

Andrej Koba inspiruje svým životem

Představitelé opavského magistrátu se v pátek 14. února 2014 setkali s plukovníkem v. v. Andrejem Kobou u příležitosti jeho významného životního jubilea – 95. narozenin. Primátor města Zdeněk Jirásek mu předal osobní dopis, v němž vyzdvihl zásluhy plukovníka Koby při osvobození Československa v době 2. světové války. Této životní etapě se věnovala také následná diskuse, do níž se zapojili rovněž představitelé oblastních jednot Československé obce legionářské a Českého svazu bojovníků za svobodu. Plukovník Koba je dlouholetým členem a činovníkem těchto organizací i nositelem vyznamenání, která ČsOL a ČSBS udělují. Hovor se ovšem záhy stočil k současnosti – přítomní upozornili na úlohu válečných veteránů při práci s mládeží. I do těchto aktivit se plukovník Koba zapojuje. Účastní se besed, tematických exkurzí, slavnostních a pietních shromáždění. Když si připomeneme letopočet jeho narození – rok 1919, je to skutečně obdivuhodné. Chceme touto cestou jubilantovi popřát pevné zdraví a mnoho sil při další osvětové činnosti. Pro Opavany je ctí mít mezi sebou takovou osobnost, jakou je plukovník Andrej Koba.

Mgr. Magda Hrstková, Jednota ČsOL Opava

Josef Načeradský slavil stoprvní narozeniny

Nejstarší pražský válečný veterán npor. v. v. Josef Načeradský oslavil 23. března letošního roku své 101. narozeniny. Popřát k tomuto významnému dni mu přišli zástupci odboru péče o válečné veterány MO ČR a také domova s pečovatelskou službou, kde válečný veterán žije, a samozřejmě i krajský koordinátor projektu Péče o válečné veterány v Praze Oldřich Axman. Npor. v. v. Josef Načeradský je účastníkem květnové mobilizace v roce 1938, v roce 1939 byl ve funkci pobočnicka velitele pluku na Náchodsku. V době okupace působil v domácím odboji ve skupinách Rada 3 a Obrana národa. Byl členem protifašistické odbojové skupiny, která rozšiřovala protifašistické letáky a spolupracovala s partyzány. Po zatčení jednoho příslušníka odbojové skupiny se nějakou dobu skrýval, gestapo ho však objevilo

a uvěznilo. Byl několik týdnů ostře vyslýchán, žádného dalšího člena domácího odboje však nevyzradil. Následky krutých výslechů má na svém těle dodnes. Poté byl odtransportován do Malé pevnosti Terezín, kde měl označení „XYZ“ – ještě před koncem války zlikvidovat. V Terezíně dostal tyfus, ale přežil to. Měl být společně s dalšími členy odbojové skupiny popraven na začátku května 1945 – poprava byla stanovena na 5. 5. v 04.00 hodin. V noci na 5. 5. v 02.00 hodin však fašisté z Terezína uprchli, takže k popravě již nedošlo. V současné době pan Načeradský žije v Domově pro seniory ve Zvonkové ulici v Praze. Je stále velice aktivní, pokud může, zúčastňuje se akcí pořádaných MO, GŠ nebo ČsLO. Pravidelně dvakrát ročně jezdí do lázni a alespoň jednou týdně navštěvuje saunu.

Zpracoval: Ing. Oldřich Axman

Martin Stropnický: „Mám k vám obrovskou úctu.“

V úterý 1. dubna 2014 ministr obrany Martin Stropnický přijal ve svém úřadě pět válečných veteránů, kteří v době 2. světové války bojovali proti nacistům. V neformálním rozhovoru vzpomínali vojáci ve výslužbě plukovníci Pavel Vranský a Václav Příbyl, major Rudolf Štechler, kapitán Miroslav Svoboda a nadporučík Vladimír Winter na nelehkou dobu, ve které se odehrával boj s nacistickým Německem. S ministrem obrany se podělili o své mnohdy velmi osobní zážitky. Martin Stropnický hned v úvodu podtrhl, že je pro něj velikou ctí setkat se s lidmi, kteří projevili tolik odvahy a statečnosti, aby pomohli osvobodit svou zemi od nacistické zvěle. „Mám k vám obrovskou úctu, pár těch příběhů vašim podobným, znám,“ řekl ministr.

Text a foto: Miroslav Šindelář

S novým vedoucím projektu POVV Pavlem Skácelem

Od prvního dubna letošního roku je vedoucím projektu **Péče o válečné veterány v roce 2014** Pavel Skácel, který se šéfem týmu stal po Patru Hozlárovi, jenž se chystá do zahraničí, a proto o tuto funkci neusiloval. S Pavlem Skácelem jsem si chvíli povídali.

Jak bereš tuto svoji roli?

Převzít projekt, který je do značné míry ozdobou práce Československé obce legionářské, je velice zavazující i s ohledem na ty, o které projekt pečuje. Velikou neznámou je, jak se projekt bude dále rozvíjet vzhledem na neúprosný vývoj stárnutí jeho cílové skupiny.

Takže s čím přebíráš tuto funkci?

V současné době bychom mohli stanovit a začít plnit několik zásadních úkolů. Především držet trend, který nastolili a vylepšili předcházející vedoucí manažeři POVV a zkušenosti pracovníci týmu projektu, a pokračovat v činnosti tak, aby se dále (i při neustále se měnících podmínkách) zkvalitňoval výkon práce ve prospěch válečných veteránů. Dál chci důsledně aktualizovat údaje na portálu POVV, aby věrně odrážel sociální a zdravotní situaci v jednotlivých krajích. Pravdivost údajů je nutná pro další plánování projektu ze strany MO i vedení ČsOL. Ministerstvo obrany a vedení obce legionářské mají na portál přístup a lze snadno

zjistit, jak dalece jsou informace v něm uložené relevantní a čerstvé.

Dojde k nějakým organizačním změnám v realizaci projektu?

Především musíme organizovat práci krajských koordinátorů a terénních pracovníků s ohledem na měnící se počty válečných veteránů, nekompromisně odstraňovat a řešit zjištěné nedostatky a stížnosti veteránů na práci členů týmu projektu. Nově chceme umožňovat setkání válečných veteránů ve dvojicích nebo v malých skupinách. Prakticky to bude prováděno tak, že terénní pracovník uskuteční návštěvu tak, že zorganizuje malé setkání dvou až tří veteránů. Cílem je, aby se tak obohatil jejich život a navzájem se motivovali. Veškerou realizaci projektu chci směřovat k hospodárnému využití prostředků, které jsme na projekt dostali k dispozici od MO a vedení obce. Byl bych velice rád, kdyby terénní pracovníci a především pak krajští koordinátoři projektu pravidelně využívali zpravodaj Veterán k prezentaci svých zážitků při práci s válečnými veterány a chápali tuto platformu jako důležitou součást své práce nahrazující nic neříkající hlášení o činnosti.

Podplukovník v. v. Pavel Skácel se narodil 24. listopadu 1946 v Karlových Varech. Absolvoval Střední chemickou průmyslovou školu v Mostě. Presenční službu u VÚ 1051 Louny ukončil v hodnosti ppor. Po vojně nastoupil v podniku Karlovarská becherovka jako mistr ve výrobě. Po svatbě se přestěhoval do Opavy, dva roky pracoval v továrně Barvy-laky Komárov. Poté se stal vojákem z povolání a působil jako velitel a učitel na Vojenském gymnáziu Jana

Žižky v Opavě. Vystudoval přírodovědeckou fakultu UP v Olomouci, obor zeměpis-tělesná výchova. Pak působil na tomtéž gymnáziu jako pedagog. V roce 1992 se přihlásil na 1. vojenskou misi a strávil rok v bývalé Jugoslávii jako vojenský pozorovatel OSN. Následovala humanitární mise UNGCI v Iráku, která trvala sedm měsíců. Po návratu pracoval určitý čas na generálním štábu Armády ČR v sekci zahraničních vztahů. Od roku 1996 vedl osm let jako ředitel Stanici mladých turistů a přírodovědců v Opavě, svou profesní kariéru ukončil jako pedagog na Soukromé střední škole podnikatelské v Opavě. Od roku 2003 je členem a předsedou jednoty ČsOL Moravskoslezského kraje, pracuje také v celorepublikovém výboru ČsOL. Je koordinátorem péče o válečné veterány v Olomouckém kraji. Dvě desítky let se angažuje v ochraně přírody, je předsedou Pozemkového spolku Niva v Hradci nad Moravicí a ZO Českého svazu ochránců přírody Přírodní park Moravice. Učí geografii na SU – Univerzita třetího věku. Za svou službu v armádě a misích obdržel dvě státní vyznamenání, dvě medaile za službu míru a dvě medaile za působení v obou zahraničních misích. Je podruhé ženatý, má dva syny, dvě vnučky a dva vnuky.

*Připravil: Ladislav Lenk,
foto: archiv Pavla Skácela
a Ladislav Lenk*

Pavel Skácel coby člen Republikového výboru ČsOL na jeho jednání v dubnu 2014